

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΟΚΤΩΒΡΙΑΝΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Photo of the state prison in Petrograd which had been set afire after its inmates had been freed. 1917.

Ο Αναρχισμός δεν είναι μόνο μια ιδέα, ένας στόχος· είναι, πριν απ' όλα τ' άλλα, επίσης μια μέθοδος, ένα μέσο αγώνα για τη χειραφέτηση της [ανθρωπότητας] (...) Δεν μπορεί κάποιος να επιτύχει τον Αναρχισμό με κανένα τρόπο εκτός απ' το να πάει ευθεία προς το στόχο, από τον άμεσο Αναρχικό δρόμο. Αλλιώς δεν θα φτάσει κανείς.

Αριθμητικά, οι αυτο-προσδιοριζόμενοι αναρχικοί στη Ρωσία την περίοδο της Οκτωβριανής Επανάστασης δεν ήταν ιδιαίτερα ισχυροί, αφού το κίνημα μόλις ξεκινούσε, ενώ ο επαναστατικός συνδικαλισμός ομοίως βλάσταινε τότε, και ο πιο ριζοσπαστικός παράγοντας κομματικής πολιτικής, οι Αριστεροί Σοσιαλεπαναστάτες, ήταν σχετικά αδύναμοι σε σχέση με τους Μπολσεβίκους. Πέρα απ' αυτό, οι Αριστεροί Σοσιαλεπαναστάτες ήταν στην πραγματικότητα σε συνασπισμό με το κυβερνών Μπολσεβίκικο Κόμμα από τον Κόκκινο Οκτώβρη έως τον Ιούλη του 1918, οπότε και προσπάθησαν να ανατρέψουν τους πρώην συμμάχους τους. Ο Βολίν επισημαίνει πως αν οι αναρχικοί και οι αναρχοσυνδικαλιστές είχαν περισσότερο χρόνο από αυτόν που τους δόθηκε ως την επίθεση των Μπολσεβίκων, τον Απρίλη του 1918, θα μπορούσαν πιθανότατα να έχουν εμπνεύσει τις μάζες να συνεχίσουν με τόλμη ούτως ώστε να επιτευχθεί από την Επανάσταση το σχέδιο για την ελεύθερη πρωτοβουλία και την αυτοοργάνωση. Ωστόσο παρατηρεί με απογοήτευση ότι κατά την επιστροφή του στην Πετρούπολη, από την εξορία, τον Ιούλη του 1917 πως «τον πέμπτο μήνα μιας μεγάλης επανάστασης, ούτε μία Αναρχική εφημερίδα, ούτε μια Αναρχική φωνή δεν προσπάθησε να ακουστεί στην πρωτεύουσα της χώρας. Κι αυτό στον αντίποδα της, σχεδόν αστείουτητας, δραστηριότητας των Μπολσεβίκων.»

Μεταξύ του Μάη και του Οκτώβρη του 1917, μερικοί αναρχοσυνδικαλιστές ψήφισαν με τους Κόκκινους στις εργοστασιακές επιτροπές υπέρ του εργατικού ελέγχου και η αναδυόμενη αντι-εξουσία των μαζών των Ρώσων μετά το Φλεβάρη, σε κάποιο βαθμό, οδήγησε τους Μπολσεβίκους να συγκλίνουν καιροσκοπικά με τις αντι-κρατικές και ομοσπονδιακές κριτικές, διαστρεβλώνοντας έτσι τη δική τους πολιτική (Goodwin 45-6). Ενώ οι Μπολσεβίκοι ήθελαν να τερματιστεί η συμμετοχή της Ρωσίας στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και να επιστρέψει η γη στην αγροτιά, είναι εξίσου αληθινό πως οι Μπολσεβίκοι ουσιαστικά σύνθλιψαν τη βασισμένη στα σοβιέτ δημοκρατία -αντιβαίνοντας έτσι τη ρητορική τους δέσμευση να μεταβιβαστεί "όλη η εξουσία στα σοβιέτ"- και μονάχα αναδρομικά αναγνώρισε την απαλλοτρίωση της ιδιωτικής

ιδιοκτησίας για την αγροτιά απ' τον Φλεβάρη με το Διάταγμα για τη Γη, το οποίο διακηρύχθηκε στις 26 Οκτώβρη του 1917, μιαν ημέρα μετά την πτώση των Χειμερινών Ανακτόρων. Επιπροσθέτως, όπως περιγράφεται εκτενέστερα παρακάτω, οι Κόκκινοι είχαν μια προκατειλημμένη, εξουσιαστική οπτική για τους αγρότες, σύμφωνη με τη Μαρξιστική ιδεολογία, η οποία ορθολογικοποίησε διάφορες φρικαλεότητες εναντίον τους.

Παραδόξως, επομένως, οι αναρχικοί ναύτες από την Κροστάνδη έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην εξέγερση για την κατάληψη των Χειμερινών Ανακτόρων. Το σύνταγμα των Ντβίντσι (από το Ντβινσκ) [1], το οποίο τόσο αποτελούνταν όσο και διοικούνταν από αναρχικούς, ήταν παρομοίως κριτικό για τον αγώνα ενάντια στις δυνάμεις του Κερένσκι. Ο διοικητής τους, Γκράχοφ, διένειμε οπλισμό και πυρομαχικά στους εργάτες λίγο μετά την Οκτωβριανή κατάληψη της εξουσίας, προβλέποντας τον κίνδυνο που ενείχε αυτή η ενέργεια για την Επανάσταση, αλλά σκοτώθηκε κάτω από μυστήριες συνθήκες αμέσως μετά την αναφορά του στις Μπολσεβίκικες αρχές. Ο Ανατόλι Ζελεζνιάκοφ (Anatoli Jelezniakov), ένας Αναρχικός από την Κροστάνδη, ήταν αυτός που διέταξε την διάλυση της Συντακτικής Συνέλευσης το Γενάρη του 1918, ανακοινώνοντας πως οι κοινοβουλευτικοί είχαν “φλυαρήσει αρκετά”! Οι Αναρχικοί συμμετείχαν επίσης στην υπεράσπιση ενάντια στην απόπειρα πραξικοπήματος του Στρατηγού Κορνίλοφ τον Αύγουστο του 1917 και οργάνωσαν ελευθεριακά προσανατολισμένα αντάρτικα σχήματα, όπως το “Αντάρτικο Απόσπασμα Μ.Α. Μπακούνιν” του Γιεκατερίνοσλαβ ή τα αποσπάσματα των Μαύρων Φρουρών που διοικούνταν από τη Μαρία Νικιφόροβα στην Ουκρανία. Οι Αναρχικοί ήταν επιπλέον ζωτικής σημασίας παράγοντας για την άμυνα ενάντια στις δυνάμεις των Λευκών του ναύαρχου Κολτσάκ στην ανατολική Ρωσία και τη Σιβηρία.

Δυστυχώς, οι αρχές των Κόκκινων χρησιμοποίησαν το πρόσχημα των Μαύρων Φρουρών της Μόσχας, για μια υποτιθέμενη “αναρχική αντεπανάσταση”, ούτως ώστε να καταστείλουν το κίνημα τον Απρίλη του 1918, μια χρονική στιγμή που το κίνημα στη Ρωσία αριθμούσε περί τα 10000 άτομα (Goodwin 48). Παράλληλα, ο Επαναστατικός Στρατός της Ουκρανίας του Νέστορ Μαχνό οργάνωνταν με αναρχικές αρχές και οι Μαχνοβίτες έπαιξαν κρίσιμο ρόλο στην υπεράσπιση της Επανάστασης από τις αντιδραστικές Λευκές Στρατιές των Στρατηγών Ντενίκιν και Βρανγκέλ στα 1919-1920 – πριν κι αυτός ο στρατός να κατασταλεί από τους Μπολσεβίκους. Οι Πράσινοι, ένα ισχυρό αντάρτικο κίνημα με αιχμή του δόρατος λιποτάκτες πρώην στρατιώτες, υπερασπίστηκε επιτυχώς την αυτόνομη αγροτική επανάσταση ενάντια τόσο στους Λευκούς όσο και στους Κόκκινους κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου (1918-1920), έως την τελική τους ήττα από το κεντρικό Μπολσεβίκικο Κράτος.

Η Ένωση για την Αναρχο-Συνδικαλιστική Προπαγάνδα ξεκίνησε τη δημοσίευση της Golos Truda (Φωνή της Εργασίας) στην Πετρούπολη σε εβδομαδιαία βάση το καλοκαίρι του 1917, συνεχίζοντας ως την άνοιξη του 1918 και ξαναξεκίνησε αργότερα στη Μόσχα. Η Ένωση επίσης ίδρυσε τον Αναρχο-Συνδικαλιστικό εκδοτικό οίκο, αλλά τόσο το έντυπο όσο και η Ένωση τερμάτισαν τη λειτουργία τους το 1919 εξαιτίας των Κόκκινων. Εν τω μεταξύ, η Ομοσπονδία των Αναρχικών Ομάδων της Μόσχας εξέδιδε την καθημερινή Αναρχία, με αναρχο-κομμουνιστική κατεύθυνση, με έντονη προπαγανδιστική δουλειά από το 1917-18. Αν και τα μέλη της Ομοσπονδίας συμμετείχαν στους Ντβίντσι στον αγώνα ενάντια στον Κερένσκι, οι Κόκκινοι κατέστειλαν την Ομοσπονδία τον Απρίλη του 1918, εκμηδενίζοντας τους τελευταίους από τους μαχητές στα 1921. Στην Ουκρανία οι Νέστορ Μαχνό, Πιοτρ Αρσίνοφ, Βολίν και άλλοι ήταν εμπλεκόμενοι στην ίδρυση, τέλη 1918, της Συνομοσπονδίας της Ναμπάτ, η οποία επεδίωκε την ενοποίηση του αναρχικού κινήματος, διακήρυξε την αναγκαιότητα της ελευθεριακής

κοινωνικής επανάστασης μέσω της εφημερίδας της Ναμπάτ, και προσπάθησε να οργανώσει μια Παν-Ρωσική Αναρχική Συνομοσπονδία – ένα σχέδιο που καταπνίγηκε ευθέως από τον Τρότσκι. Όπως κι ο Επαναστατικός Στρατός της Ουκρανίας, όλες αυτές οι αναρχικές οργανώσεις «αντιμετώπισαν τελικά την ίδια μοίρα: άγρια καταστολή από τη “Σοβιετική” εξουσία».

Οι συντάκτες της Golos Truda, στους οποίους περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων οι Βολίν και Μαξίμοφ, κατήγγειλαν τον εξελισσόμενο πόλεμο και κάλεσαν τους Ρώσους στρατιώτες να εγκαταλείψουν την πολεμική προσπάθεια, δημιουργώντας έτσι την πιθανότητα για να υπάρξει το παράδειγμα για τους στρατιώτες των υπόλοιπων χωρών, οι οποίοι από κοινού θα μπορούσαν ανάψουν τη σπίθα της παγκόσμιας επανάστασης. Οι συντάκτες σημείωναν πως “πρώτη μας υποχρέωση, το πιο ιερό μας καθήκον, είναι να αναλάβουμε αυτό το έργο στον δικό μας τόπο [...] ανοίγοντας νέους ορίζοντες για τις εργαζόμενες μάζες, [και] βοηθώντας τις στην αποστολή τους.” Στα πρώτα τους τεύχη, υπογράμμιζαν τη σημασία για τη συνέχιση και το βάθεμα της Επανάστασης:

Εμείς λέμε στους Ρώσους εργάτες, αγρότες, στρατιώτες, επαναστάτες: Πάνω απ’ όλα συνεχίστε την Επανάσταση. Συνεχίστε να οργανώνετε αλληλέγγυα και να ενοποιείτε τις νέες οργανώσεις σας: τις κομμούνες, τις επιτροπές, τα Σοβιέτ σας. Συνεχίστε (με σταθερότητα και επιμονή, παντού και πάντα) να συμμετέχετε όλο και πιο εκτεταμένα όλο και πιο αποτελεσματικά, στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας. Συνεχίστε να παίρνετε στα χέρια σας, δηλαδή στα χέρια των οργανώσεών σας, όλα τα υλικά και όλα τα απαραίτητα εργαλεία για την εργασία σας. Συνεχίστε να εξαλείφετε τις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Συνεχίστε την Επανάσταση! Μην διστάσετε να αντιμετωπίσετε τη λύση για όλα τα φλέγοντα ζητήματα του παρόντος. Δημιουργείστε παντού τις αναγκαίες οργανώσεις για την επίτευξη των λύσεων αυτών. Αγρότες, πάρτε τη γη και θέστε την στη διάθεση των επιτροπών σας. Εργάτες, συνεχίστε να παίρνετε στα χέρια σας και στις δικές σας κοινωνικές οργανώσεις (παντού) τα

ορυχεία και το υπέδαφος, τις επιχειρήσεις και τις εγκαταστάσεις των αεροδρομίων, τις κατασκευές και τα εργοστάσια, τα εργαστήρια και τις μηχανές.

Οι συντάκτες της Golos Truda υπογραμμίζουν την αναγκαιότητα για τους εργάτες και τους αγρότες να δημιουργήσουν αυτόνομες ταξικές οργανώσεις, ούτως ώστε να προωθήσουν την αναδιοργάνωση της οικονομίας από τα κάτω, και την ανάγκη για τους διανοούμενους να εστιάσουν τις προσπάθειές τους με το να βοηθήσουν τις μάζες να προετοιμαστούν για την “πραγματική Επανάσταση” της κοινωνικοποίησης της παραγωγής. Με τα μέσα τέτοιων ταξικών οργανώσεων θα μπορούσε να γίνει μια ρεαλιστική μετάβαση ώστε το οικονομικό σύστημα να εξυπηρετεί τα λαϊκά συμφέροντα. Διαχωρίζοντας τη θέση τους απ’ όλους του κρατιστές, οι συντάκτες παρατηρούν πως τα πολιτικά κόμματα είναι υποχρεωμένα στο καθήκον κατάκτησης της εξουσίας, αλλά «Για να αναλάβουμε την οικονομία, δεν είναι απαραίτητο ένα πολιτικό κόμμα. Αλλά, γι’ αυτή τη διαδικασία είναι απαραίτητες οι οργανώσεις των μαζών, ανεξάρτητες οργανώσεις που παραμένουν έξω από πολιτικά κόμματα. Σ’ αυτές τις οργανώσεις είναι που πέφτει, την ώρα της Επανάστασης, το καθήκον της δόμησης ενός νέου κοινωνικού και οικονομικού συστήματος.»

Γι’ αυτό οι Αναρχικοί δεν σχηματίζουν ένα πολιτικό κόμμα. Μάχονται, είτε άμεσα στις μαζικές οργανώσεις ή (ως προπαγανδιστές) σε ομάδες και ιδεολογικά συνδικάτα.

Ως παράδειγμα αυτού, θεωρείται η τύχη του διυλιστηρίου Νομπέλ στην Πετρούπολη: στα τέλη του 1917 οι εργάτες του διυλιστηρίου αποφάσισαν να διαχειριστούν συλλογικά την εγκατάσταση, πάνω στο κύμα φυγής των ιδιοκτητών κατά τη διάρκεια της Επανάστασης. Ωστόσο, οι Κόκκινες αρχές αγνόησαν πλήρως την επιθυμία τους και το έκλεισαν απολύοντας όλους τους εργαζόμενους. Η κατάσταση ήταν σε γενικές γραμμές ίδια σε μεγάλο μέρος της Ρωσίας και της Ουκρανίας· οι Μπολσεβίικες αρχές απαγόρευσαν στις μάζες την ανεξάρτητη δραστηριότητα, δυσφημίζοντας μια τέτοια δραστηριότητα ως “ένδειξη απειθαρχίας”, και κατέστειλαν ενεργά τα αυτόνομα κινήματα σαν αυτά των Αναρχικών, των Μαχνοβιτών και των Πρασίνων, όπως και τις κοοπερατίβες, τους απεργούς εργάτες και τους εξεγερμένους αγρότες.

Οι συντάκτες της Golos Truda συνοψίζουν εύλογα:

Ο Αναρχισμός δεν είναι μόνο μια ιδέα, ένας στόχος· είναι, πριν απ’ όλα τ’ άλλα, επίσης μια μέθοδος, ένα μέσο αγώνα για τη χειραφέτηση της [ανθρωπότητας] (...) Δεν μπορεί κάποιος να επιτύχει τον Αναρχισμό με κανένα τρόπο εκτός απ’ το να πάει ευθεία προς το στόχο, από τον άμεσο Αναρχικό δρόμο. Αλλιώς δεν θα φτάσει κανείς.

Απόσπασμα από: <http://blackrosefed.org/red-black-october-anarchist-perspective-russian-revolution-100th-anniversary/>

Σημείωση της μετάφρασης: [Το Σύνταγμα της Ντβίνσκ και ο μυστηριώδης θάνατος του Γκράχοφ](#)

Πηγή: [Αυσσασμένοι Προλετάριοι](#)